

Identitet: Selvportrettene fra Hanne Lydia Kristoffersens hånd går tett på selveien som vår tids uttrykk. Her: *1WSelfie*

Drap: Margarida Paivas videoverk er basert på intervjuer med kvinner som har drept noen.

Ikongrafi: Kristoffersens fotorealistiske portretter av tildekkede ansikter får en ny dimensjon da subjektet blir redusert til en ren skygge. Her: *theScream* (til venstre) og *Everyday...life#1*

KUNST

Kvinner som hater menn

I mørket og skyggene kan man få seg noen skikkelige øyeåpnere.

Hanne Lydia Kristoffersen
HIT THE NORTH

Margarida Paiva
MY DAYS ARE NIGHTS LIT BY LAMPS

Nordnorsk Kunstnerøstet, Svolvær
Vises til 9. februar

Overskriften er, selvfølgelig, litt overdreven. Når det gjelder Margarida Paiva kunne jeg forsvådt skrevet «Kvinner som hater alt», men i tilfellet med Hanne Kristoffersen stopper det langt tidligere. «Kvinner som er litt irritert på menn» holder fint, egentlig.

Kombinasjonen av de to utstillingene – Paivas bidrag begrenser seg til et videoverk i en *black box* – gjør det likevel klart at det til tider er et mørkt landskap vi navigerer i. *My Days are Nights Lit by Lamps* er basert på fortellinger og intervjuer med kvinner som, vel, har drept noen. Stort mørkere enn så blir det jo ikke, for det blir, etter hvert som monologene beveger seg stadig lenger ut i fullstendig fatalisme, også tydelig hvor fundamentalt kjønnsbestemt det å ta livet av noen faktisk er.

Å drepe er jo veldig mye en manngreie, hvis vi reflekterer aldri så lite over det. Kvinner som dreper blir noe veldig fremmed i forhold, og derfor også skumlere i sin kjipe banalitet. Problemstillingen er håndtert så *matter-of-factly* at selv det som blir sagt, og ikke minst måten det sies på, faktisk utgjør noe i nærheten av en trussel, og oppleves som en form for overgrep, idet alt graveriter ned til at kvinner som dreper er – som ellers – motivert av noe helt annet enn det som motiverer menn, som jo, som nevnt, forsiktig sagt, er noe overrepresentert når det gjelder drap.

Nå bruker jeg også ordet «overgrep» som en positiv størrelse i sammenheng, fordi jeg liker når noe river meg løs fra inngrodde forestillinger. Det skjer altfor sjelden, men det er fint når det skjer.

Et slag fra skyggene. Hanne Lydia Kristoffersens fotorealistiske portretter av tildekkede ansikter har vært til stede i noen år allerede. Lenge nok til at jeg faktisk har skrevet en katalogtekst i den forbindelse. Den gang for en utstilling der

alle var tildekket av truser, noe som i seg var nok til at referanseapparatet brøt helt sammen stilt overfor såpass enkle ting som «perversjon» og «hijab» – på ingen måte noen enkel kombinasjon å skulle argumentere seg ut av, og jeg tenker ikke å prøve meg på det nå heller.

Det er heller ikke nødvendig, for nå i begynnelsen av 2014 har verden på en måte nådd frem til denne forlengst etablerte ikonografien; det er jo i grunn og bunn *selfies*, dette – selv om finlandshetter og skjærf gjør dette selvet noe distansert og vagt.

I en serie bilder – det som virkelig står ut i denne sammenheng og treffer deg med kraften til en velplassert ørefik – er subjektet helt redusert til en skygge; en form for uberegnetlig spøkelseskladd plassert midt i pertentlig tegnede omgivelser – bokhyller, vinduer, et cetera.

Vi har alle sett den typen fotografier, de som blir sortert vekk og ikke kommer med i albumet, der lyset har falt ekstremt uheldig og reduserer personen til et sort hull i rommet. Irriterende når det duk-

ker opp på filmen i ettertid, men direkte angstfremkallende når det blir tegnet med vilje.

Bildene treffer deg med kraften til en velplassert ørefik.

Timing. Og det er nettopp der, i selvens øyeblikk som det kollektivt foretrukne mediet for kommunikasjon, denne utstillingen slår ned med perfekt timing og peker på såvel vårt ustabile nærvær som vårt forutsigbare fravær – til stede og ikke til stede på samme tid, og innenfor de samme rammene.

Og tiden er en bloff, den går egentlig ikke i det hele tatt; Vi var bestandig til stede. Vi var i virkeligheten aldri her. Og der jeg står og fryser ihjel, omgitt av nordlys og minusgrader, vet jeg også at jeg ikke må plage meg selv for lenge med slike interne resonnementer. Jeg er jo bare en fyr som skriver om kunst, liksom – det er ikke min feil at alt ender opp i et sort hull.

Tommy Olsson